

ÉGI SZABADSÁG-SZOBOR

EGY REJTŐZKÖDŐ CSILLAGKÖD A DÉLI FÉLTEKÉN

SZÖVEG: FRANCISCS LÁSZLÓ | FÉNYKÉP: ÉDER IVÁN

Az asztrofotósok előszeretettel választják témául a látványos, különböző színekben gazdagon ragyogó csillagködöket, az úgynevezett nebulákat, a csillagközi anyag szépséges megjelenési formáit. A déli féltékenről megfigyelhető, az ókori mitológia hősei, az argonauták hajójáról megemlékező, legendás Carina-csillagkép pedig bővelkedik efféle égi csodákban. Többek között itt található az Eta Carinae csillag szabad szemmel is látható csillagköde

A m a Carina csillagkép e fotótéma, az NGC 3576 és NGC 3603 jelű köd és környezete mégsem tartozik a látványos nebulák sorába. Halvány, látszó kiterjedése nem számottevő, ráadásul jelentős része a Tejút porfelhőinek takarásában van. Bezzeg e fotó mintha erről tudomást sem venne! Rendkívül gazdag és látványos kozmikus környezetet mutat, melyben szinte életre kel egy burjánzó égi világ. Mielőtt e látszólagos ellentmondást feloldanánk, érdemes elmerülnünk a kozmikus vidék rejtett kincsei között.

Jobbra egy dinamikus, buborékszerű alakzatot pillanthatunk meg, benne sötétebb csomókkal, fénylő szálakkal. Ez az NGC 3576, melynek a forró fiatal csillagok szelítől lufiszerűen felfújódott hólyagjában egy, a New-York-i Szabadság-szoborra emlékeztető alakzat áll. A csillagászok 33 nagy tömegű csillagot írtak le itt, illetve közvetett mérésekkel bonyolult vegyületeket, úgynevezett policiklusos aromás szénhidrogéneket fedeztek fel a ködösségben. Bármilyen hihetetlen,

e kémiai elegyek ebben a könnyörtelen kozmikus környezetben is képesek megszületni: akkor, amikor egy csillag sugárnyomása hatására hidegebb régiókba sodródnak át. A lehűlő közegben az atomok idővel rekombinálódnak, esetleg molekulákká állnak össze. Nem

ritka, hogy ekkor olyan bonyolult, szénalapú vegyületek is létrejönnek, melyek később bolygókezdemények felszínéhez tapadva az élet táptalaját is képezhetik!

A ködkomplexumnak a bal fele – melynek a jobboldalhoz képest zöldes az árnyalata – valójában az előb-

binél egy sokkal távolabb elhelyezkedő gigantikus csillaghalmaz és szülőködösségének távolról beszűrő fénye. Az NGC 3603 jelű objektum az egyik legnagyobb kiterjedésű ilyen jelenség a galaxisunkban. Halványsága nagy távolságának és az előtte elhelyezkedő kozmikus fényelnyelő porfelhőknek tudható be. A belsejében megbújó fiatal halmazban minden képzeletet felülmúló tömegű csillagok helyezkednek el. Némelyikük tömege több mint 130-szorosa Napunkénak, fényessége pedig közel 3 000 000-szor felülmúlja!

A gazdag kozmikus tájban gyönyörködve mintha elsiklottunk volna a kezdeti fotó-ellentmondás felett... Az NGC 3576 és 3603 jelű ködösségek – a gyönyörű fotólátványtól függetlenül – halványak és nehezen megfigyelhetőek. Ám a rendkívül fejlett asztrofotós technikáknak, egy pontosan megválasztott képrögzítési és -feldolgozási módszernek és az asztrofotós precíz látásmódjának, több éves kísérletezésének köszönhetően a kozmikus vidék felfedte titkait, és így már teljes pompájában mutatkozik meg a földi szemlélők számára is.

FRANCISCS LÁSZLÓ
ÉPÍTÉSZMÉRŐK, FOTÓGRÁFUS,
EGYETEMI OKTATÓ. A HAZAI
ASZTROFOTÓS-MOZGALOM
EGYIK FŐ SZERVEZŐJE

[HTTP://WWW.PTES.HU](http://www.ptes.hu)

ÉDER IVÁN
A HAZAI ASZTROFOTÓZÁS
KIEMELKEDŐ ALAKJA,
ÜTTÖRŐJE

[HTTP://WWW.ASTROEDER.COM](http://www.astroeder.com)

A RENDKÍVÜLI FELVÉTELT ÉDER IVÁN KÉSZÍTETTE TÖBBSZÖRI NEKIFUTÁSRA, TÖBB NAMÍBIAI ASZTROFOTÓS-EXPEDÍCIÓ SORÁN, SOKÉVES KÍSÉRLETEZÉS UTÁN. VÉGÜL CCD KAMERÁVAL ÉS SPECIÁLIS, KESKENYSÁVÚ SZŰRŐKKEL ÉRTE EL A VÉGLEGES EREDMÉNYT 2014-BEN. MAGÁT A KÉPET AZONBAN A HOSSZÚ KÉPFELDOLGOZÁSI FOLYAMAT MIATT CSAK A KÖZELMÚLTBAN MUTATHATTA BE